जाम्बवम् । सर्व्वं शालूकम् । कूर्च्चिका । मोरटः । क्षीरम् । किलाटः । प्रपानकम् । तालास्थिशस्यम् । बालतालम् । स्नेहनम् । दुष्टवारि । विरुद्धपानान्नम् । असात्म्यपानान्नम् । विष्टम्भीनि । गुरूणि ।

फलवर्त्तिं वमिं स्वेदं लङ्घनं चापतर्पणम् ।
विशेषादलसे कुर्य्यादङ्गिरस्यामतिसारवत् ॥ * ॥

अथ क्रिमिरोगे पथ्यम् ।

आस्थापनम् । कायविरेचनम् । शिरोविरेचनम् । धूमः । कफघ्नानि द्रव्याणि । शरीरमार्ज्जना । पुरातनवैणवरक्तशालयः । पटोलम् । वेत्राग्रम् । रसोनम् । वास्तूकम् । हुताशः । मन्दारदलम् । सर्षपः । नवीनमोचम् । बृहतीफलम् । तिक्तानि नालीचदलानि । मौषिकमांसम् । विडङ्गम् । पिचुमर्द्दपल्लवम् । पथ्या । तिलतैलम् । सर्षपतैलम् । सौवीरम् । शुक्तम् । तुषोदकम् । मद्य । पचेलिमतालम् । अरुष्करम् । गोमूत्रम् । ताम्बूलम् । सुरा । मृगाण्डजम् । औष्ट्रमूत्राण्यपयांसि । रामठम् । क्षारः । अजमोदा । खदिरः । वत्सकम् । जम्बीरनीरम् । सुषवी । यमानिका । सुराङ्गागुरुसिंशपोद्भवक्षारः । तिक्तकटुकषायरसाः ॥ * ॥

क्रिमिरोगे अपथ्यं यथा ।

छर्द्दिः । तद्वेगविधारणम् । विरुद्धपानाशनम् । दिवानिद्रा । द्रवद्रव्यम् । पिष्टान्नम् । अजीर्णभोजनम् । घृतम् । माषः । दधि । पत्रशाकम् । मांसम् । पयः । अम्लः । मधुररसः ॥ * ॥

अथ पाण्डुरोगे पथ्यम् ।

छर्द्दिः । विरेचनम् । पुरातनयवगोधूमशालयः । मुद्गाढकीमसूराणां यूषः । जाङ्गलजरसः । पटोलम् । वृद्धकुष्माण्डम् । तरुणकदलीफलम् । जीवन्ती । क्षुरः । मत्स्याक्षी । गुडूची । तण्डुलीयकम् । पुनर्नवा । द्रोणपुष्पी । वार्त्ताकुः । लशुनद्वयम् । पक्वाम्रम् । अभया । बिम्बी । शिङ्गी मत्स्यः । गोमूत्रम् । धात्री । तक्रम् । घृतम् । तैलम् । सौवीरकम् । तुषोदकम् । नवनीतम् । गन्धसारः । हरिद्रा । नागकेशरम् । यवक्षारः । लौहभस्म । कषायद्रव्यम् । कुङ्कुमम् । चरणयोः सन्धौ नाभेर्द्व्यङ्गुलादधः मस्तके हस्तयोर्मूले स्तनकक्षयोर्मध्ये च दाहः । यथादोषमिदं पथ्यं पाण्डुरोगवतां भवेत् ॥ * ॥

पाण्डुरोगे अपथ्यं यथा ।

रक्तस्रुतिः । धूमपानम् । वमिः । वेगधारणम् । स्वेदनम् । मैथुनम् । शिम्बी । पत्रशाकानि । रामठम् । माषः । अम्बुपानम् । पिण्याकः । ताम्बूलम् । सर्षपः । सुरा । मृद्भक्षणम् । दिवास्वप्नः । तीक्ष्णानि । लवणानि । सिन्धुविन्ध्याद्रिजातनदीनां जलम् । सर्व्वाण्यम्लानि । दुष्टाम्भः । विरुद्धाशनानि । गुर्व्वन्नम् । विदाहीनि ॥ * ॥

अथ रक्तपित्ते पथ्यम् ।

अधोगमे छर्द्दनम् । ऊर्द्ध्वनिर्गमे विरेचनम् । उभयत्र लङ्घनम् । पुरातनाः षष्टिकशालिकोद्रवप्रियङ्गुनीवारयवप्रशातिकाः । मुद्गः । मसूरः । चणकः । तुवरी । मुकुष्ठकः । चिङ्गटः । वर्म्मिमत्स्यः । शशः । कपोतः । हरिणः । एणः । लावः । शरालिः । पारावतः । वर्त्तकः । बकः । उरभः । कालपुच्छः । कपिञ्जलः । कषायवर्गः । गोदुग्धघृतम् । अजादुग्धघृतम् । महिषीघृतम् । पनसम् । पियालम् । रम्भाफलम् । कच्चटम् । तण्डलीयः । पटोलम् । वेत्राग्रम् । महार्द्रकम् । पुराणकुष्माण्डफलम् । पक्वतालम् । तद्बीजजलम् । वासा । स्वादूनि । विल्वम् । दाड़िमम् । खर्ज्जूरम् । धात्री । मिषिः । नारिकेलम् । कशेरु । शृङ्गाटकम् । पौष्करम् । कपित्थम् । शालूकम् । परूषकम् । भूनिम्बशाकम् । पिचुमर्द्दपत्रम् । तुम्बी । कलिङ्गम् । लाजशक्तवः । द्राक्षा । सिता । माक्षिकम् । ऐक्षवम् । शीतोदकम् । औद्भिदवारि । सेकः । अवगाहः । शतधौतसर्पिः । अभ्यङ्गः । शिशिरप्रदेहः । हिमानिलः । चन्दनम् । इन्दुपादाः । मनोऽनुकूलविचित्रकथा । धारागृहम् । सुशीतं भूमिगृहम् । वैदूर्य्यमुक्तामणीनां धारणम् । रम्भोत्पलाम्भोरुहपत्राणां शय्या । क्षौमाम्बरम् । सुशीतोपवनम् । प्रियङ्गुः । चन्दनरूषितानां वराङ्गनानामालिङ्गनम् । पद्माकरसरितह्रदचन्द्रोदयहिमवद्दरीसुशीतलगिरिनिर्झराणामालिङ्गनम् । श्रुतिप्रशस्तकीर्त्तनम् । प्रवीणनीरम् । हिमवालुका ॥ * ॥

रक्तपित्ते अपथ्यं यथा ।

व्यायामः । अध्वनिषेवणम् । रविकरः । तीक्ष्णानि कर्म्माणि । क्षोभः । वेगधारणम् । चपलता । हस्त्यश्वयानानि । स्वेदः । असृस्रुतिः । धूमपानम् । सुरतः । क्रोधः । कुलत्थः । गुड़ः । वार्त्ताकुः । तिलः । माषः । सर्षपः । दधि । क्षारः । कौपपयः । ताम्बूलम् । नलदाम्बु । मद्यम् । लशुनम् । शिम्बी । विरुद्धाशनम् । कटु । अम्लम् । लवणम् । विदाहिद्रव्यम् ॥ * ॥

अथ राजयक्ष्मणि पथ्यम् ।

घृतपक्वमरिचजीरकसंस्कृतलावतित्तिरिजरसः । दोषाधिकस्य बलिनोऽपि मृदुशुद्धिः । गोधूमः । मुद्गः । चणकः । अरुणशालयः । छागानि मांसनवनीतपयोघृतानि । क्रव्यादमांसम् । जाङ्गलजा रसाः । मार्त्तण्डचण्डकिरणपरिशोषितसुचूर्णितपक्वपललं लेह्यम् । रागाः । काम्बलिकः । षाड़वः । वेशवारः । शशाङ्ककिरणः । मधुररसः । मोचपनसाम्राणां पक्वफलानि । धात्री । खर्ज्जूरम् । पौष्करम् । परूषकम् । नारिकेलम् । शोभाञ्जनम् । बकुलम् । नवतालशस्यम् । द्राक्षा । मिषिः । माणिमन्थम् । सिंहास्यपत्रम् । अजागोमहिषीघृतम् । छागाशयः । छागावस्करमूत्रलेपः । मत्स्यण्डिका । शिखरिणी । मदिरा । रसाला । कर्पूरम् । मृगमदः । सितचन्दनम् । अभ्यञ्जनानि । सुरभीण्यनुलेपनानि । स्नानम् । वेशरचनम् । अवगाहनम् । हर्म्यम् । स्रजः । स्मरकथा । मृदुगन्धवाहः । गीतानि । लास्यम् । चन्द्ररुचिः । विपञ्ची । मृगदृशां सन्दर्शनम् । हेमभूषणम् । मुक्तामणिप्रचुरभूषणधारणम् । होमः । प्रदानम् । अमरपूजा । द्विजपूजा । हृद्यान्नपानम् ॥ * ॥

राजयक्ष्मणि अपथ्यं यथा ।

विरेचनम् । वेगधारणम् । श्रमः । स्त्री । स्वेदः । अञ्जनम् । प्रजागरः । साहसकर्म्मसेवा । रूक्षान्नपानम् । विषमाशनम् । ताम्बूलम् । कालिङ्गम् । कुलत्थम् । माषः । रसोनम् । वंशाङ्कुरः । रामठम् । अम्लम् । तिक्तम् । कषायः । सर्व्वकटु । पत्रशाकः । क्षारः । विरुद्धाशनम् । शिम्बी । कर्कोटकम् । विदाहिद्रव्यम् । कृष्णाकठिल्लकम् ॥ * ॥

अथ कासे पथ्यम् ।

स्वेदः । विरेचनम् । छर्द्दिः । धूमपानम् । समाशनम् । शालिः । षष्टिकः । गोधूमः । श्यामाकः । यवः । कोद्रवः । आत्मगुप्ता । माषमुद्गकुलत्थानां रसाः । ग्राम्योदकम् । अनूपधन्वदेशभवविविधमांसानि । सुरा । पुरातनसर्पिः । छागदुग्धम् । छागघृतम् । वास्तूकम् । वायसीशाकम् । वार्त्ताकुः । बालमूलकम् । कण्टकारी । कासमर्द्दः । जीवन्ती । सुनिषण्णकम् । द्राक्षा । बिम्बी । मातुलुङ्गम् । पौष्करम् । वासकः । त्रुटिः । गोमूत्रम् । लशुनम् । पथ्या । योषम् । उष्णोदकम् । मधु । लाजाः । दिवसनिद्रा । लघून्यन्नानि ॥ * ॥

कासे अपथ्यं यथा ।

वस्तिः । नस्यम् । अस्रमोक्षः । व्यायामः । दन्तघर्षणम् । आतपः । दुष्टपवनः । रजः । मार्गनिषेवणम् । विष्टम्भीनि । विदाहीनि । विविधरूक्षाणि । शकृन्मूत्रोद्गारकासवमिवेगविधारणम् । मत्स्यः । कन्दः । सर्षपः । तुम्बी । उपोदिका । दुष्टाम्बु । दुष्टान्नपानम् । विरुद्धाशनम् । गुरुशीतान्नपानम् ॥ * ॥

अथ श्वासे पथ्यम् ।

विरेचनम् । स्वेदनम् । धूमपानम् । प्रच्छर्द्दनम् । दिवास्वपनम् । पुरातनाः षष्टिकरक्तशालिकुलत्थगोधूमयवाः । शशः । अहिभुक् । तित्तिरिः । लावः । दक्षः । शुकादयः । धन्वमृगाः । धन्वपक्षिणः । पुरातनसर्पिः । अजादुग्धघृतम् । सुरा । मधु । निदिग्धिका । वास्तूकम् । तण्डुलीयः । जीवन्तिका । मूलकपोतिका । पटोलम् । वार्त्ताकुः । रसोनम् । पथ्या । जम्बीरम् । बिम्बीफलम् । मातुलुङ्गम् । द्राक्षा । त्रुटिः । पौष्करम् । उष्णवारि । कटुत्रयम् । गोमूत्रम् । कफानिलघ्नान्यन्नपानभेषजानि । वक्षःप्रदेशात् पार्श्वयुग्मे करयोर्मध्ययोर्द्वयोः कण्ठकूपे च प्रदीप्तलौहेन दाहः ॥ * ॥

श्वासे अपथ्यं यथा ।

मूत्रोद्गारच्छर्द्दितृट्कासानां रोधः । नस्यम् ।